

Література

1. Лихацький В.І. Баштанництво: [навч. посіб.] / В. І. Лихацький. – К.: Вища школа, 2002. – 166 с.
2. Барабаш О. Ю. Біологічні основи овочівництва: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Барабаш О. Ю., Тараненко Л. К., Сич З. Д. – К.: Арістей, 2006. – 344 с.
3. Методика дослідної справи в овочівництві і баштанництві / за ред. Г. Л. Бондаренка, К. І. Яковенка. – [3-є вид.]. – Х.: Основа, 2001. – 369 с.
4. Ермантраут Е. Р. Статистичний аналіз агрономічних дослідних даних в пакеті Statistica 6.0. Методичні вказівки / Е. Р. Ермантраут, О. І. Присяжнюк, І. Л. Шевченко. – К.: ПоліграфКонсалтинг, 2007. – 56 с.

Лілія Гойсюк

аспірант,

Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОЩУВАННЯ РІПАКУ ЯК СИРОВИНИ ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА БІОДИЗЕЛЬНОГО ПАЛЬНОГО В ХМЕЛЬНИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

Багато країн сьогодні переглядають свою енергетичну політику і приступили до розробки заходів зі зменшення споживання палива, що імпортується, за рахунок розвитку двох основних напрямів: всесвітній економії палива шляхом створення і використання енергозбережних технологій в промисловості, сільському господарстві, побутовій сфері і водночас пошуку нових нетрадиційних джерел енергії, які могли б служити альтернативою традиційним [1].

Найбільш поширеним рідким паливом, яке отримують з біомаси і яке присутнє вже зараз на світовому енергетичному ринку, є біодизельне паливо [2]. Найпоширенішою сільськогосподарською культурою для його виробництва є ріпак.

В Україні для розвитку виробництва і використання біопалива також приймаються численні програми.

В програмі «Розвитку ріпаківництва в Україні на 2008 – 2015 рр.» наголошується, що в перспективі доля ріпаківництва в загальному рільництві має становити до 7 %. Враховуючи наукові рекомендації та особливості реформування земельних відносин, ріпак може в перспективі вирощуватись на площі України понад 2 млн. гектарів, в тому числі 2015 року в Хмельницькій області площі посівів ріпаку можуть займати 147,8 тис. га [3]. Також у названій програмі урожайність ріпаку планується у розмірах 3,0 т/га на 2015 рік для Хмельницької області.

Урожайність, як один із основних показників технологічної ефективності, є результатом сільськогосподарського виробництва. Прогноз урожайності ріпаку в господарствах Хмельницькій області представлено в табл. 1.

В досліджуваному регіоні середня урожайність ріпаку у господарствах, визначена за способом укрупнення періодів зростає. За період 1995-1999 рр. її значення склало 9,7 ц/га, а за період 2005-2009 рр. – 16,36 ц/га.

Щорічні випадкові коливання урожайності ріпаку, пов'язані з кліматичними умовами, в середньому становлять 2,68 ц/га, або 21,1 %.

Якби ця тенденція збереглася, то урожайність ріпаку за рівнянням прямої у 2015 році становила 21,40 ц/га, а у 2020 році – 24,75 ц/га. За параболою другого порядку прогнозований показник урожайності ріпаку у 2015 році буде на рівні 33,43 ц/га, а у 2020 році відповідно 49,18 ц/га.

Таблиця 1

Прогноз урожайності ріпаку у всіх категоріях господарств Хмельницької області

Рік	Урожайність, ц/га	Середня урожайність, визначена за способом укрупнення періодів		Середня урожайність, визначена за способом ковзної середньої		Вирівнювана урожайність, ц/га	
		період, роки	ц/га	період, роки	ц/га	по прямій $Y=7,33+0,67t$	по параболі другого порядку $Y=10,96 - 0,61t + 0,08t^2$
1995	9,2	1995-1999	9,7	-	-	8,00	10,43
1996	9,4			1995-1999	9,7	8,67	10,06
1997	13,3			1996-2000	10,2	9,34	9,85
1998	9,3			1997-2001	10,98	10,01	9,80
1999	7,3			1998-2002	10,08	10,68	9,91
2000	11,7	2000-2004	12,02	1999-2003	10,06	11,35	10,18
2001	13,3			2000-2004	12,02	12,02	10,61
2002	8,8			2001-2005	12,36	12,69	11,20
2003	9,2			2002-2006	12,80	13,36	11,95
2004	17,1			2003-2007	13,56	14,03	12,86
2005	13,4	2005-2009	16,36	2004-2008	15,86	14,70	13,93
2006	15,5			2005-2009	16,36	15,37	15,16
2007	12,6			-	-	16,04	16,55
2008	20,7			-	-	16,71	18,10
2009	19,6			-	-	17,38	19,81
прогноз 2015	-	-	-	-	-	21,40	33,43
прогноз 2020	-	-	-	-	-	24,75	49,18

Отже, вирощування ріпаку як сировини для розвитку виробництва біодизельного пального є досить актуальним завданням, яке потребує поглиблених наукових досліджень для розкриття прихованих можливостей сільськогосподарських культур як енергетичного ресурсного потенціалу, не створюючи при цьому продовольчої проблеми.

Література

1. Догода П.А. Перспективы переработки виноградной лозы в биотопливо / П. А. Догода, И. В. Соболевский, В. В. Плотников // Научные труды КГАТУ: с/х науки. – Симферополь, 2005. – Вип. 91. – С. 147 – 151.
2. Перспективні види палив для двигунів / Ф. В. Козак, Б. В. Долішній, Л. І. Гаєва [та ін.] // Розвідка та розробка нафтових і газових родовищ. – 2006. - № 3 (20). – С. 5 – 9.
3. Програма розвитку ріпаківництва в Україні на 2008-2015 рр. від 21 лютого 2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minagro.gov.ua/page/?7207>